

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

УДК 343.23/340.5

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v2.2024.14>**І. М. Горбачова**

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права
Національного університету «Одеська юридична академія»
orcid.org/0000-0001-6589-3143

М. В. Мальцев

аспірант кафедри кримінального права
Національного університету «Одеська юридична академія»
orcid.org/0009-0000-2218-4945

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Метою статті є дослідження зарубіжного досвіду кримінально-правового регулювання підстав відповідальності за порушення безпеки на виробництві та заходів впливу.

Дослідження показало, що європейські країни розмежовують загрози настання наслідків при порушенні безпеки виробництва, та порушення, що спричинили реальні наслідки. Встановлено, що недоліком правового регулювання цього питання в Україні є фактичне отождолення їх небезпечності. В зарубіжних КК вони розглядаються як порушення трудових прав людини, або спрямовані проти здоров'я населення, або як порушення громадської безпеки або передбачені як кваліфікуючі ознаки загально кримінальних злочинів проти особи або власності. З'ясовано, що низка країн (Польща, Болгарія, Іспанія) в межах одного діяння розрізняють умисне порушення правил безпеки та необережне до них ставлення, що впливає на визначення їх караності. Відмічається, що такий досвід в питанні розмежування ступеня небезпечності необережного та умисного ставлення особи до порушення правил безпеки на виробництві є слушним. В країнах, які передбачають кримінальну відповідальність за делікти безпеки, що створюються внаслідок порушення правил безпеки виробництва, реальне спричинення шкоди життю або здоров'ю людині, власності, навколишньому середовищу не охоплюється нормами цих складів злочинів, а вимагає додаткової кваліфікації за необережне спричинення шкоди людині, власності та ін. Відзначається, що європейські країни дотримуються позиції, що порушення безпеки на виробництві є небезпечним з моменту виникнення загрози настання наслідків для життя та здоров'я особи. Факт створення такої загрози вже є діянням, за яке має бути передбачено покарання у вигляді позбавлення волі. В світлі зазначеного пропонується врахувати в національному законодавстві такий досвід та підсилити відповідальність з урахуванням значної небезпечності самого факту створення загрози на рівні щонайменше нетяжкого злочину. Цікавим в аспекті подальших досліджень є аналіз зарубіжного досвіду в питанні встановлення відповідальності юридичних осіб за допущені порушення правил безпеки на виробництві.

Ключові слова: безпека виробництва, кримінальна відповідальність, делікти безпеки, життя та здоров'я особи, трудові права, покарання.

Gorbachova I. M., Maltsev M. V. FOREIGN EXPERIENCE OF COUNTERACTION TO CRIMINAL OFFENSES AGAINST INDUSTRIAL SAFETY

The purpose of the article is to study the foreign experience of criminal law regulation of the grounds of liability for industrial safety violations and the measures of punishment.

It was found that European countries differentiate between risks of consequences in case of violations of industrial safety and violations that have caused real consequences. It is established that the legal regulation of this issue in Ukraine is shortcoming due to the actual identification of their danger. In foreign criminal codes, they are considered to be violations of human labor rights, or violations of public health, or violations of public safety, or are provided as qualifying features of general criminal offenses against a person or property. It is found that several countries (Poland, Bulgaria, Spain) distinguish between intentional violation of industrial safety rules and negligent attitude to them within the same act, which affects the determination of their punishability. It is noted that such experience in differentiating between the degree of danger of a person's negligent and intentional attitude to violation of industrial safety rules is reasonable. In countries that establish criminal liability for delict of danger caused by violation of industrial safety rules, real injury to life or health, property, or the environment is not covered by the norms of these corpus delicti, but requires additional qualification for negligent injuries to persons, property, etc. It is noted that European countries maintain the position that a violation of industrial safety is dangerous from the moment a risk of consequences for the life and health of a person. The fact of making such a threat is already an act that should be punished by imprisonment. In this context, it is proposed to take into account such experience in national legislation

and to increase responsibility in view of the serious danger of the fact of making a threat at the level of at least a minor crime. An interesting aspect of further research is the analysis of foreign experience in establishing the liability of corporate entities for violations of industrial safety rules.

Key words: industrial safety, criminal responsibility, delict of danger, life and health of a person, labor rights, punishment.

Постановка проблеми. В більшості випадків здійснення виробничого процесу праця людини поєднана з залученням механізмів, технічного обладнання, устаткування, сировини або речовин, в процесі обробки яких можуть виникнути загрози для життя явища, а отже поводження з ними повинно суворо регламентуватися, і особисто кожний працівник зобов'язаний дотримуватися певних правил безпеки. Необережне, а подекуди, і умисне ставлення відповідальних осіб до виконання обов'язків з унормування безпеки праці, і забезпечення на виробництві здатне спричинити серйозної шкоди здоров'ю та життю працівників таких підприємств, сторонніх до виробництва осіб, природному середовищу. В Україні в середньому кількість засуджених осіб за кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 271-275 КК України, складає 60-65 осіб на рік (з них питома кількість припадає за ст. ст. 271-273 КК) [1]. Втім за кожним таким випадком стоїть життя або здоров'я щонайменше однієї людини. Існує комплекс заходів забезпечення умов праці на виробництві: нормативні приписи (від законів до посадових інструкцій) щодо їх організації, заходи дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за їх порушення.

Кримінальна відповідальність передбачена у випадках настання або загрози настання небезпечних наслідків порушення правил безпеки на виробництві, її підстави та межі регламентуються нормами КК України. Основним об'єктом кримінальних правопорушень цієї групи виступають суспільні відносини, врегульовані законами, інструкціями, наказами, певними правилами та іншими нормативно-правовими актами локального характеру, які забезпечують безпеку виробничого процесу. Наразі, діяння, передбачені ч. 1 ст. 271, ч. 1 ст. 272, ч. 1 ст. 275 КК України, відносяться законодавцем до кримінальних проступків, всі інші є злочинами різного ступеня тяжкості. Аналіз призначених покарань по даній категорії кримінальних справ в більшості випадків свідчить про невинуватість м'яке покарання: переважна більшість засуджених або були звільнені на підставі ст. 75 КК, або із застосуванням ст. 69 КК призначено невинуватого м'яке покарання (наприклад, за ч. 2 ст. 272 КК з двома людськими жертвами суд призначив штраф). Така судова практика може обумовлюватися недооцінкою ступеню суспільної небезпечності цієї групи кримінальних правопорушень, що, в свою чергу, обумовлено і неоднозначністю законодавчого підходу до визначення караності таких діянь. Напри-

клад, санкція за кримінальні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 271, ч. 1 ст. 272, ч. 1 ст. 273 КК, коливається від виправних робіт (і це покарання передбачено санкцією статті за вчинення діяння особою, яка порушила певні правила саме за місцем своєї роботи, не впоравшись з поставленими обов'язками, або знехтувавши ними) до позбавлення волі до 7-12 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю за діяння, передбачені частинами другими ст. ст. 271-275 КК України. Вказане обумовлює доцільність аналізу зарубіжного досвіду (окремих європейських країн) протидії порушенням безпеки на виробництві, що сприятиме виявленню національних пробілів в правовому регулюванні цього питання, та можливості визначення напрямків його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання кримінальної відповідальності за правопорушення проти безпеки виробництва були і є предметом наукових досліджень: поняття та види злочинів цієї групи, питання кримінальної відповідальності за порушення окремих правил безпеки досліджувалися в працях В.І. Борисова, Г.С. Крайника, О.О. Пащенко; порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою були предметом досліджень С.В. Бабаніна, Д.В. Ветрова, О.С. Яланського; порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України) – О.О. Бахуринської; окремі проблеми кримінальної відповідальності за злочини проти безпеки виробництва піднімалися в працях О.О. Дудорова, С.О. Загороднюка, Г.С. Круш. Проте, безпосередньо вказані дослідження не охоплювали питання вивчення зарубіжного досвіду в попередженні кримінальних правопорушень безпеки на виробництві. Все вище викладене обґрунтовує актуальність статті.

Метою даної статті є дослідження зарубіжного досвіду (європейських країн) кримінально-правового регулювання підстав відповідальності за порушення безпеки на виробництві та заходів впливу при їх вчиненні.

Виклад основного матеріалу. Зміст кримінального законодавства низки європейських країн свідчить, що такі правопорушення розглядаються або як кримінально карані порушення трудових прав людини, або спрямовані проти здоров'я населення, чи як порушення громадської або суспільної безпеки, в окремих випадках порушення певних правил виступає в якості кваліфікуючих ознак загально кримінальних посягань проти життя та здоров'я людини або власності.

Наприклад, Республіка Польща та Королівство Іспанія в межах кримінального законодавства визначають злочини проти безпеки на виробництві як порушення трудових прав людини.

В Розділі XXVIII КК Польщі до злочинів проти «прав осіб, які виконують оплачувану роботу», відносяться: 1) ст. 220 – умисне невиконання особою, відповідальною за гігієну та безпеку праці, своїх обов'язків, чим ставить працівника в пряму небезпеку позбавлення життя або спричинення тяжкої шкоди здоров'ю, карається позбавленням волі на строк до 3 років; ті ж самі дії, вчинені з необережності, караються штрафом, обмеженням волі або позбавленням волі на строк до одного року. Слід звернути увагу, що § 3 цієї статті передбачає стимулюючу норму про звільнення від покарання особи, яка добровільно відвернула небезпеку, що загрожувала; 2) ст. 221 КК Польщі встановлює відповідальність за факт неповідомлення про нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання працівника (карається штрафом до 180 денних ставок або обмеженням волі [2]).

Розділ XV КК Іспанії в системі злочинів проти прав працівників виділяє групу правопорушень, що посягають саме на безпечні умови праці (ст. 316, 317, 342, 348, 349, 350 [3]). Згідно ст. 316 КК Іспанії відповідальність настає за порушення норм попередження виробничого ризику особою, яка зобов'язана це забезпечити, шляхом ненадання засобів, необхідних для того, щоб працівники здійснювали свою діяльність за умов дотримання адекватних заходів безпеки та гігієни, що ставить під серйозну небезпеку їх життя, здоров'я, або фізичну цілісність, і карається тюремним ув'язненням від 6 місяців до 3 років, штрафом від 6 до 12 місячних зарплат [3]. За умов вчинення такого ж діяння з необережності, покарання знижується на одну ступінь (ст. 317).

Якщо вказані діяння вчиняються юридичними особами, покарання призначається керівникам або співробітникам, які відповідають за такі діяння, та тим особам, які усвідомлено та маючи можливість виправити становище, не застосовують необхідних заходів (ст. 318). У цих випадках судовий орган також може постановити будь-яке рішення щодо застосування одного або декількох заходів, передбачених статтею 129 КК (підпунктами с) – g) ч. 7 ст. 33 КК: призупинення діяльності на строк до п'яти років; закриття своїх приміщень і установ на термін, який не може перевищувати п'ять років; заборона здійснювати діяльність, через яку вона вчинила, якою сприяла або приховала кримінальне правопорушення (тимчасова – до 15 років, або остаточна), заборона на отримання державних субсидій і допомоги, для укладення контрактів в державному секторі і користуватися податковими або соціальними пільгами та стимулами на термін, що не може перевищувати п'ятнадцяти років [3].

Крім того, до інших злочинів створення небезпеки КК Іспанії відносить діяння, передбачене ст. 350 КК, за якою кримінальній відповідальності підлягають особи, які при копанні валів або котлованів, під час будівництва або руйнування будівель, дамб, каналів або інших подібних робіт, або при їх збереженні, кондиціонуванні чи підтримці порушують встановлені нормативні акти безпеки, недотримання яких може спричинити катастрофу та поставити під загрозу життя, фізичну недоторканість людей або навколишнє середовище. Такі дії караються позбавленням волі на строк від шести місяців до двох років, штрафом від 6 до 12 місячних заробітних плат, та особливе обмеження на державну роботу або посаду, професію або ремесло на термін від трьох до шести років [3].

Естонська Республіка та Республіка Болгарії кримінальні правопорушення, пов'язані з охороною праці, безпекою праці або технічним наглядом, визначають в межах злочинів проти здоров'я населення.

Кримінально каранним визнається згідно § 197 КК Естонії умисне порушення вимог охорони праці, якщо таким діянням заподіяно істотну шкоду здоров'ю людини (карається грошовим покаранням або позбавленням волі на строк до трьох років) або якщо настала смерть людини з необережності (карається позбавленням волі на строк до п'яти років); а за умов вчинення такого ж діяння з необережності, якщо ним заподіяно істотну шкоду здоров'ю людини, карається грошовим покаранням або позбавленням волі на строк до одного року (а за умов спричинення смерті – карається грошовим покаранням або позбавленням волі на строк до трьох років) [4]. Крім того, в главі 22 КК Естонії (суспільно небезпечні правопорушення) серед злочинів, пов'язаних з пошкодженням життєво важливих систем або споруд комунального господарства або з небезпечними для життя будівельними, виробничими чи іншими видами діяльності, виділяється в § 408 норма про відповідальність за будівництво споруди, що не відповідає вимогам будівництва, якщо це створює небезпеку для життя чи здоров'я людей (карається грошовим покаранням або позбавленням волі на строк до трьох років). У випадку вчинення вказаних діянь юридичними особами, вони караються штрафом.

Стаття 356 КК Болгарії (ч. 1) встановлює відповідальність за умисне порушення встановлених будівельних, санітарних або протипожежних правил при проектуванні, керівництві або виконанні будівництва, через що поставлено в небезпеку життя іншої людини (карається позбавленням волі до двох років), а за умов необережного ставлення до діяння покарання зменшується до позбавлення волі на строк до одного року, або виправних робіт [5].

КК Республіки Латвія, ФРН, Швейцарської Конфедерації передбачають низку кримінальних посягань, що порушують безпеку виробництва в межах кримінальних правопорушень проти громадської (або суспільної) безпеки та порядку.

Стаття 238 КК Латвії за порушення правил безпеки щодо технічної дисципліни при проведенні будівельних або вибухових робіт, або на вибухонебезпечних підприємствах, що спричинило тяжкі наслідки, передбачає покарання у вигляді позбавлення волі до 5 років або тимчасове позбавлення волі, примусові роботи (аналог громадським роботам в Україні) або штраф, з позбавлення права обіймати певні посади строком до 5 років. Якщо ж таке діяння вчинене особою, відповідальною за їх дотримання або якщо вони спричинили смерть двох або більше осіб, то вчинене карається позбавленням волі на строк до 8 років з позбавленням права займатися певним заняттям або права обіймати певну посаду строком до десяти років [6]. А ст. 239 КК виокремлює підстави відповідальності за порушення будівельних норм, які можуть полягати: 1) у проведенні будівельних робіт під час їх призупинення в будинку третьої групи або в багатоквартирному будинку, якщо будівництво призупинено у зв'язку з їх здійсненням без дозволу на будівництво або у зв'язку з початком будівельних робіт до отримання дозволу на будівництво (такі діяння караються тимчасовим позбавленням волі (відповідно до ст. 38 – до 3 років), або примусовими роботами чи штрафом); 2) у порушенні норм чи правил будівництва кранів, мостів, шляхопроводів та інших споруд, якщо внаслідок цих дій було зруйнована споруда або її частина (караються позбавленням волі на строк до двох років або тимчасовим позбавленням волі, або примусовими роботами, або штрафом з позбавленням права обіймати певний вид діяльності або права обіймати певну посаду на строк до п'яти років); 3) у випадку, якщо такі дії спричинили смерть двох або більше осіб, караються позбавленням волі на строк до восьми років з позбавленням права займатися певним заняттям або права займати певну посаду строком до десяти років [6].

КК Швейцарії ст. 229 встановлює відповідальність за делікти небезпеки, створені порушенням будівельних правил, які можуть полягати у двох формах: 1) умисне нехтування прийнятими правилами будівництва особою, яка бере участь в управлінні або виконанні будівельних, або демонтажних робіт, внаслідок чого свідомо створює небезпеку для життя та здоров'я інших осіб – карається позбавленням волі на строк до п'яти років або грошовим стягненням; 2) у випадку недбалого порушення прийнятих правил будівництва карається позбавленням волі на строк до трьох років або грошовим стягненням [7]. Згідно до ст. 230 КК Швейцарії особа, яка умисно пошко-

джує, знищує, видаляє, іншим чином робить непридатним або дезактивує пристрій безпеки, який служить для запобігання нещасним випадкам на фабриці чи в інших комерційних приміщеннях або на машині, або якщо особа умисно не встановлює такий пристрій, порушуючи правила, і таким чином свідомо загрожує життю та здоров'ю інших людей, карається позбавленням волі на строк до п'яти років або грошовим стягненням. У випадку вчинення таких дій з необережності карається позбавленням волі на строк до трьох років або грошовим стягненням.

КК ФРН до загально небезпечних діянь також відносить створення небезпеки при будівництві (§ 319). За вказаною нормою кримінально караним визнаються умисні порушення загальновищаних технічних правил при будівництві об'єкта, керівництві будівництвом, спорудженні або зносі об'єкта будівництва, або умисні порушення загальновищаних технічних правил при плануванні з встановлення технічного обладнання на будівельному об'єкті, керівництві такими роботами, або при плануванні робіт з видалення вже вмонтованого обладнання, в процесі здійснення професійної або комерційної діяльності, чим створюється небезпека фізичної цілісності або життя людини (карається позбавленням волі до 5 років або штрафом); такі ж необережні дії тягнуть застосування покарання у вигляді позбавлення волі до 3 років або грошовий штраф [8]. Крім того, § 312 встановлює відповідальність за спричинення шкоди за межами виробничого комплексу, за умов необережного порушення експлуатації устаткування, а також внаслідок грубого порушення адміністративно-правових обов'язків (позбавлення волі до 3 років або штраф).

Кримінальне законодавство Литовської, Французької Республік, та Республіки Австрія не виокремлює самостійних складів кримінальних правопорушень, які передбачали б відповідальність за порушення безпеки виробництва. Положення окремих норм кримінального законодавства дозволяє виділити в якості кваліфікуючих норм по суті нещасні випадки на виробництві. Наприклад, внаслідок «порушення встановлених правовими актами особливих правил безпеки поведінки» (ч. 3 ст. 132, ч. 3 ст. 137, ч. 2 ст. 188 КК Литви): 1) у випадку спричинення смерті через необережність (за ч. 3 ст. 132 КК тягне засудження до покарання до 8 років позбавлення волі – проти максимуму до 4 років за ч. 1 цієї статті); спричинення людині тяжких тілесних ушкоджень або хвороби через необережність (ч. 3 ст. 137 КК карається позбавленням волі на строк до 7 років – проти 4 років за ч. 1 цієї статті); у випадку необережного знищення або пошкодження чужого майна, чим завдано значної майнової шкоди потерпілому, або знищено чи пошкоджено цінності, що мають

вагоме наукове, історичне чи культурне значення (за ч. 2 ст. 188 КК – штрафом або арештом, або позбавленням волі на строк до трьох років). При цьому в усіх трьох випадках нести відповідальність може і юридична особа [9].

До кримінально-правового механізму попередження злочинних порушень в сфері безпеки виробництва в арсеналі європейських країн слід додати й належні системи контролю [10]. На жаль, реально діючої системи органів контролю за організацією та дотриманням безпеки на виробництві в Україні поки що не вироблено. І чинне кримінальне законодавство України в питанні протидії кримінальним правопорушенням проти безпеки на виробництві також є далеким від досконалості та ефективності. Як показало дослідження зарубіжного досвіду, жодна з країн в межах одного складу злочину не ототожнює делікти небезпеки, що створюються при порушенні безпеки виробництва, та порушення, що спричинили реальні наслідки (смерть або ушкодження здоров'я), як це має місце в українському законодавстві. Умовно можна поділити європейські країни на такі, що передбачають кримінальну відповідальність виключно за порушення безпеки виробництва, що спричинили тільки реальні наслідки – КК Естонії та Латвії; та такі, що передбачають кримінальну відповідальність за делікти небезпеки (загрози заподіяння шкоди), що створюються при порушенні безпеки виробництва – КК Польщі, Іспанії, Болгарії, Швейцарії, ФРН. При цьому низка країн (Польща, Болгарія, Іспанія) в межах одного діяння розрізняють умисне порушення самих правил безпеки та необережне до них ставлення, що впливає на визначення покарання. КК Литви, Франції та Австрії передбачають порушення певних правил як кваліфікуючі ознаки загальнокримінальних злочинів проти особи або власності. Слід звернути увагу, що в країнах, що передбачають кримінальну відповідальність за делікти небезпеки, що створюються внаслідок порушення правил безпеки виробництва, реальне спричинення шкоди життю або здоров'ю людині, власності, навколишньому середовищу не охоплюється нормами цих «деліктів небезпеки».

Проведений аналіз показує, що створення загрози настання певних наслідків при порушенні безпеки виробництва за законодавством досліджених країн караються значно суворіше, ніж реальне заподіяння шкоди відповідно до КК України. Наприклад, діяння, об'єктивно схожі з описаними в ч. 1 ст. 271 КК України (караються штрафом до 51 тис. грн., виправними роботами, пробаційним наглядом або обмеженням волі до 2 років), за ст. 220 КК Польщі (сам факт створення загрози) карається позбавленням волі на строк до 3 років; за ст. 316 КК Іспанії (загроза) – тюремним ув'язненням від 6 місяців до 3 років або штрафом від 6

до 12 місячних зарплат; § 408 КК Естонії (загроза) – позбавленням волі на строк до трьох років, ст. 229 КК Швейцарії та § 319 КК ФРН – карається позбавленням волі на строк до п'яти років або грошовим стягненням/штрафом. Таким чином, більшість з досліджених країн вважають створення загрози заподіяння шкоди життю або здоров'ю особи при порушенні правил безпеки на виробництві настільки небезпечним, що передбачають за таких умов покарання у вигляді позбавлення волі до 3 (до 5) років; а якщо таке діяння було вчинено відповідальною особою, то передбачено обов'язкове додаткове покарання у вигляді тривалого позбавлення права обіймати посади або займатися діяльністю (наприклад, КК Іспанії – 3-6 років, КК Латвії – до 10 років).

Висновки. Вищезазначене дозволяє сформулювати ряд висновків. Кримінальне законодавство досліджених європейських країн не виокремлює в якості самостійного об'єкта кримінально-правової охорони безпеку виробництва. Втім передбачають кримінальну відповідальність за діяння, що посягають на безпечні умови на виробництві, але в межах порушення трудових прав працюючої людини, здоров'я населення, громадської або суспільної безпеки, або порушення певних правил виступають в якості кваліфікуючих ознак загальнокримінальних посягань. В переважній більшості досліджених країн передбачено кримінальну відповідальність за діяння, які за певними ознаками схожі з діяннями, передбаченими ст. ст. 271, 272, 275 КК України. В досліджуваних країнах порушення поведінки у виробничому процесі з ядерними та радіаційними об'єктами, вибухонебезпечними речовинами, переважно розглядаються як злочини проти громадської безпеки в частині створення загальних загроз для людини, навколишнього середовища. Позитивним є той факт, що країни в переважній більшості дотримуються позиції, що порушення безпеки на виробництві є небезпечним з моменту виникнення загрози настання наслідків для життя та здоров'я особи. І сам факт створення такої загрози вже є діянням, за яке має бути передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, а за умов вчинення діяння відповідальними особами – тривале позбавлення права обіймати посади або займатися діяльністю. В світлі зазначеного доцільно врахувати в національному законодавстві такий досвід, та підсилити відповідальність з урахуванням значної небезпечності самого факту створення загрози на рівні щонайменше нетяжкого злочину. Крім того, суттєвим недоліком правового регулювання кримінальної відповідальності за порушення безпеки виробництва в Україні є передбачення альтернативного основного покарання у вигляді виправних робіт, оскільки неприпустимим є застосування покарання, яке дає можливість продовжувати виконувати

обов'язки, пов'язані з забезпеченням безпеки на виробництві, особі, яка визнана винною у невиконанні таких обов'язків. Заслужує на увагу зарубіжний досвід в питанні розмежування ступеня небезпечності необережного та умисного ставлення особи до порушення правил безпеки на виробництві при необережному ставленні до наслідків (реальних чи загрози). Зрозуміло, що підсилення покарання за порушення безпеки виробництва кардинально ситуацію з попередження не змінить, без належних змін в галузевому законодавстві та за відсутності профільних ефективних організацій, та це надасть змогу переоцінити ступінь небезпечності таких посягань, та, можливо, відкоригувати судову практику притягнення до відповідальності винних осіб.

Література

1. Судова статистика. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/
2. Kodeks karny. Stan prawny aktualny na dzień: 11.05.2024 р. URL: <https://lexlege.pl/kodeks-karny/>
3. Organic act 10/1995, dated 23 rd November, on the Criminal code. URL: https://www.mjusticia.gob.es/es/AreaTematica/DocumentacionPublicaciones/Documents/Criminal_Code_2016.pdf
4. Karistusseadustik. URL: https://www.riigiteataja.ee/en/compare_original/501042019020
5. Наказателен кодекс на Република България от 01.05.196 8г. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/238464>
6. Kriminālikums Latvijas (Ar grozījumiem: 03.07.2019). URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/19088>
7. Swiss Criminal Code of 21 December 1937 (Status as of 1 January 2024). URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/en
8. Strafgesetzbuch (StGB) Ausfertigungsdatum: 15.05.1871. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/14324>
9. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso patvirtinimo ir įsigaliojimo įstatymas. Baudžiamasis kodeksas. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.111555/uNUTmzxVIO>
10. Ізюїта П.О. Досвід європейських країн у сфері охорони праці. *Інформація і право*. № 2(11). 2014. С. 38–43. URL: file:///D:/Downloads/Infpr_2014_2_10.pdf